

Déus amb problemes domèstics i actuals

TEXT

Marcel Gorgori

<www.marcelgorgori.cat>
Periodista i escriptor

IL·LUSTRACIÓ

Sergi Solans

Sempre m'ha cridat molt l'atenció l'enorme humanitat de sentiments, d'accions i d'incapacitats que demostren els déus de quasi totes les mitologies, però en el cas dels que protagonitzen la teatralogia wagneriana *L'anell del Nibelung* em sembla especialment sorprenent.

Vull declarar per avançat que, des del meu punt de vista, aquesta obra magna formada per *L'or del Rin*, *La valquíria*, *Siegfried* i *El capvespre dels déus* conté moments d'una bellesa, d'una profunditat musical i d'una emoció tan corprenedores que estic segur de situar-los entre els més grans i reeixits de la història de l'òpera. D'altra banda, també és cert que la importància de l'aportació que fa Richard Wagner amb la creació d'aquestes quatre òperes és tan significativa que fa que quedin en un segon pla, quasi anecdòtic, algunes de les reaccions i de les motivacions 'divines i molt humanes' que són objecte d'aquest article, però tot i així permeteu-me d'esmentar-ne unes quantes.

La primera aparició que fa el pare dels déus, el gran Wotan, a la primera de les òperes, *L'or del Rin*, ja no pot ser ni més humana, ni tampoc, malauradament, de

major actualitat. Resulta que la deessa Fricka, l'esposa de Wotan, el desperta molt amoïnada perquè els dos gegants que els han construït el Walhalla, el palau on han de viure els déus, han acabat la feina, avui vindran a cobrar, i ells no tenen els calés per pagar-los l'obra. Home! Vosaltres creieu que els déus han d'estar preocupats per com pagaran els paletes que els han fet la casa? Si fins i tot els déus han de viure aquest enorme i patètic problema amb què diàriament ens hem d'enfrontar els mortals, això no són déus ni són res! Això són déus de pa sucats amb oli!

Però continuem, perquè l'acció que fa Wotan per afrontar aquest pagament, en la qual com veureu també es poden buscar curiosos punts de contacte amb l'actualitat que vivim, és el que dona origen a tota la tetralogia i, finalment, a la fi dels mateixos déus, setze hores de música més tard. Wotan s'assabenta, això sí, sense necessitat d'agències de detectius, que Alberich el Nibelung, un ésser obscur i de poca virtut però que, en aquest cas, no es coneix que sigui aficionat a l'esquí ni a l'alta muntanya, ha robat l'or que hi ha al fons del Rin. Aquest or té un gran valor, no només de caràcter mercantil o monetari, sinó també espiritual, ja que, si el riu simbolitza la mateixa nació germànica, l'or que té al fons representa el cor, l'essència mateixa de la nació. Per tant el Nibelung no només ha robat a la nació, sinó que també, d'alguna manera, ha robat una part del seu esperit. Assabentat Wotan del cas, aquest recorre a la idea, diria que no gaire elevada, de pensar: "Si robo a un lladre, és com si no estigués robant!", i així ho fa. Roba l'or al Nibelung i, amb aquest or, paga als paletes, vull dir, als gegants que li han construït el palau.

Entre la primera òpera de la teatralogia, *L'or del Rin*, i la segona, *La valquíria*, la màxima preocupació del pare dels déus és ordinar un pla que li permeti tornar l'or al fons del riu, sense que sigui ell qui el

recuperi, cosa que no pot fer per no faltar a la paraula donada als gegants. I el troba: baixarà a la terra, tindrà relacions amb una dona mortal i engendrarà un fill que, com correspon al seu llinatge, serà un heroi. Com que el gegant que custodia l'or s'ha transformat en drac i, per la nostra pròpia tradició catalana, sabem que la feina dels herois és matar dracs, quan aquest heroi sigui gran toparà amb el drac, el matarà, recuperarà l'or i el tornarà al seu lloc natural, que és el fons del riu. Però tampoc aquest pla li acaba de sortir bé a Wotan perquè, de les seves relacions amb una mortal no en neix un fill, sinó dos: un noi i una noia, Siegmund i Sieglinde, bessons, i que, per acabar-ho d'adobar, separats pels atzars terrenals de petits, es tornen a trobar en edat de joventut, s'enamoren i, malgrat que ella està casada, s'escapen junts i s'acaben relacionant sexualment. No em direu que tot plegat no és digne d'algun dels culebrots televisius que ens omplen les sobretauls. I penseu que som només a l'inici de la tetralogia!

Ja en aquest punt hi ha el que per a mi és un dels moments més tocaterrans de tota l'obra: la bronca monumental que rep Wotan, el pare dels déus, el déu més poderós, a l'inici del segon acte de *La valquíria*, per part de la parenta. De la parenta divina, vull dir! La seva dona, la deessa Fricka, que és la deessa de la família, li clava un escàndol de por. "Com pots fer-me això a mi! A la deessa de la família! Ser-me infidel amb una mortal, engendrar dos bastards que a més cometen incest! I tot això, permetent a més que la teva filla trenqui el seu propi matrimoni! Això és intolerable!"

Sempre que veig aquesta escena, no puc deixar d'imaginar-me Fricka amb un corró a les mans, veure Wotan no com un déu sinó més aviat com un calçasses, i pensar: "Si aquesta mena de coses passen allà a dalt, ara digues què no hem de fer els catalanets que correm als seus peus".